

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-05-02

Diarienummer 0733/16

Victoria Alarik/Kultur/GBGStad

Telefon: 031-368 34 93

E-post: victoria.alarik@kultur.goteborg.se

Delredovisning av uppdrag – att fördjupat utreda de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för inrättandet av en dansakademi för barn och unga

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden godkänner förvaltningens delredovisning av uppdraget att fördjupat utreda de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för inrättandet av en dansakademi för barn och unga, enligt bilaga 1 till föreliggande tjänsteutlåtande.
2. Kulturnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma till kulturnämnden med en slutredovisning av ärendet under 2020, innehållande:
 - a. utvärdering av Dansakademins verksamhet och organisation under pilotåret,
 - b. förslag på en långsiktig finansiering och organisation av Dansakademien.

Sammanfattning

Förvaltningen har sedan 2015 i uppdrag att stärka och utveckla dansfältet i Göteborg. Som ett led i att stimulera och stärka strukturerna för produktion av danskonst för barn och unga gav kulturnämnden förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att inrätta en branschdriven plattform för dansen med Barnteaterakademien som modell. Redovisningen av uppdraget godkändes av kulturnämnden 2018-02-08 § 14. Samtidigt gavs ett vidare uppdrag till kulturförvaltningen att fördjupat utreda de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för inrättandet av en dansakademi för barn och unga (fortsättningsvis Dansakademi). Uppdraget tar avstamp i den tidigare utredningen, och delredovisas i föreliggande tjänsteutlåtande och rapport, bilaga 1.

Det fria danslivet är framförallt verksamt i Göteborg men turnerar flitigt i regionen, där också Regionteater Väst i Borås finns som den enda institution i landet som har uppdraget att producera och utveckla dans för barn och unga samt vara en resurs för det fria danslivet. Därför ser förvaltningen att stad och region gynnas av samverkan i frågan samt att det ökar möjligheterna för ett hållbart system för att underlätta danskonstens utveckling.

Sammantaget utifrån ett osäkert ekonomiskt läge, rådande förändringar i staden med nya centrala nämnder för förskolan och grundskolan samt behov av långsiktig samverkan med

Västra Götalandsregionen, ser inte förvaltningen att ett förslag på en långsiktig etablering av Dansakademien kan tas fram i nuläget.

För att inte tappa fart har förvaltningen funnit en möjlighet som grundar sig på en kortsiktig lösning med ett pilotsamarbete över ett år mellan förvaltningen och Regionteater Väst. Syftet är att få igång Dansakademien och kunna utvärdera modellen efter första årets pilotverksamhet och samtidigt undersöka förutsättningar för en mer långsiktig lösning.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen, se bilaga 1, redovisar både långsiktiga och kortsiktiga ekonomiska konsekvenser och utgår från ekonomiska stöd på kommunal, regional, statlig och internationell nivå för Dansakademien.

Långsiktigt vore det önskvärt att basfinansieringen är tvådelad mellan stad och region eftersom Dansakademins syfte både ska stärka dansaktörerna i Göteborg samt stimulera till ett ökat utbud av danskonst för barn och unga i Göteborg och Västra Götaland. Av kulturnämndens ekonomiska stöd ser förvaltningen möjligheten med finansiering genom ett riktat stöd från 2021, eftersom verksamheten uppfyller ett identifierat specifikt behov för att åstadkomma en kulturpolitisk förändring.

Det kortsiktiga perspektivet är en lösning som grundar sig på ett pilotprojekt och samarbete över ett år mellan förvaltningen och Regionteater Väst där båda parter går in med specifika delar: Förvaltningen går in med stimulansmedel inom ramen för danssatsningens budget för 2019, för att stödja de lokala dansaktörernas medverkan i Dansakademien. Regionteater Väst blir tillfällig huvudman och bär arbetsgivar- och ekonomiansvar för Dansakademien och bidrar med projektledning av verksamheten, samt resurser inom institutionen såsom studios, scen, teknik och personal för ändamålet.

Barnperspektivet

Inrättandet av en Dansakademi syftar till att stärka barnperspektivet inom scenkonsten och uppmuntra till ny dansproduktion och utveckling av danskonsten som är riktad till målgruppen barn och unga. Förväntad effekt är ökad tillgång till danskonst för barn och unga i staden.

Dansakademins verksamhet möjliggör barns delaktighet och möten med danskonsten vilket har stöd i FN:s barnkonvention om barns rätt till yttrandefrihet och rätten att få uttrycka sig kulturellt.

Mångfaldsperspektivet

Dansbranschen är en miljö som har en tydlig internationell prägel och som samlar utövare med olika bakgrund. Ett av målen för Dansakademien är att danskonsten för barn och unga ska utvecklas kvalitetsmässigt och leda till ett utbud av större variation vad gäller bland annat representation på scenen.

På sikt påverkar urvalet också olika socioekonomiska grupper eftersom konst och kultur ska nå barn och unga oavsett skolform, oavsett förutsättningar med spridning i alla geografiska områden i Göteborg.

Jämställdhetsperspektivet

Medvetenheten om jämställdhetsfrågor är hög inom scenkonsten och inom dansen som konstform har kvinnor en stark ställning. De personer som kommer i fråga för att ingå i styrgrupp, referensgrupper och arbetsgrupper kommer beaktas utifrån ett kvalitativt jämställdhetsperspektiv.

Miljöperspektivet

Kulturförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsperspektivet

Modellen för Barnteaterakademien och nu förslaget om en Dansakademi är unikt i sitt slag i Norden. Syftet är att stimulera till nya verk och utveckla danskonsten kvalitetsmässigt.

Flera satsningar i Göteborg och Västra Götalandsregionen sker parallellt på dansområdet och kan kopplas till förslaget om en Dansakademi. På strategisk nivå finns en uttalad vilja om samverkan på flera områden, bland annat att stärka infrastruktur och produktion. Ett exempel är samverkan kring en produktionsmiljö för dans, och som i framtiden skulle kunna bli en naturlig hemvist även för Dansakademins verksamhet.

Det fria danslivet utgår framförallt från Göteborg men turnerar flitigt i regionen.

Regionteater Väst är den enda institutionen med scen som har uppdraget att producera och utveckla danskonst för barn och unga samt att vara en resurs för det fria danslivet. Institutionen har nyligen ansökt om att vara nationell dansscen.

Bilagor

1. Delredovisning av uppdrag – att fördjupat utreda ekonomiska och organisatoriska förutsättningar för inrättandet av en dansakademi för barn och unga.
2. Tjänsteutlåtande 2018-01-15 samt bilaga 1 avseende redovisning av uppdrag - att utreda förutsättningarna för att inrätta en branschdriven plattform för dansen enligt modellen Barnteaterakademien.

Ärendet

Förvaltningen har sedan 2015 i uppdrag att stärka och utveckla dansfältet i Göteborg¹. Som ett led i att stimulera och stärka strukturerna för produktion av danskonst för barn och unga gav kulturnämnden förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att inrätta en branschdriven plattform för dansen med Barnteaterakademien som modell². Redovisningen av uppdraget godkändes av kulturnämnden 2018-02-08 § 14. Samtidigt gavs ett nytt uppdrag till kulturförvaltningen att fördjupat utreda de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för inrättandet av en dansakademi för barn och unga (Dansakademi).

I föreliggande tjänsteutlåtande och bilaga 1, redovisas hur Dansakademien långsiktigt kan organiseras och finansieras. Förvaltningen bedömer att det i nuläget inte kan tas fram ett förslag på en konkret långsiktig etablering. Förvaltningen har istället funnit en möjlighet med en kortsiktig lösning som grundar sig på ett pilotprojekt och samarbete över ett år mellan förvaltningen och Regionteater Väst, vilken också beskrivs i tjänsteutlåtandet.

Förvaltningen föreslår att kulturnämnden godkänner förvaltningens delredovisning av uppdraget att fördjupat utreda de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för inrättandet av en dansakademi för barn och unga, enligt bilaga 1. Förvaltningen ber också kulturnämnden om att få återkomma till kulturnämnden med en slutredovisning av ärendet under 2020, innehållande utvärdering av pilotåret samt förslag på en långsiktig finansiering och organisation av Dansakademien.

Beskrivning av ärendet

Flera satsningar på dansområdet genomförs parallellt utifrån den handlingsplan med fem strategiska områden som antogs i kulturnämnden i februari 2018³. Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen är eniga om att man tillsammans vill satsa på att skapa bättre förutsättningar och större kontinuitet för fria aktörer att verka inom danskonsten.

Barn och unga är ett prioriterat område för kulturnämnden, likaså satsningen på danskonsten. Förvaltningen har under längre tid identifierat en brist på dansproduktioner för barn och unga trots att det finns en efterfrågan från arrangörerna, bland annat från skolan. Signaler från branschen visar på behov av att stärka förutsättningarna för produktionen och utvecklingen av danskonst för den unga publiken. På sikt är målet att tillgängligheten till danskonst för barn och unga ska öka samt att danskonsten ska bli mer diversifierad i uttryck, representation och genrer.

Med inspiration från Barnteaterakademien och med stadens satsning på dansområdet, har frågan tagits vidare utifrån den tidigare utredningen som redogjorde för dansfältets behov av branschförstärkning och utveckling av danskonst för barn och unga. I föreliggande tjänsteutlåtande och bilaga 1, redovisas hur Dansakademien långsiktigt kan organiseras och finansieras. Förvaltningen bedömer dock att det i nuläget inte kan tas fram ett förslag på en konkret långsiktig etablering. Förvaltningen har istället funnit en möjlighet med en kortsiktig lösning som grundar sig på ett pilotprojekt och samarbete över ett år mellan förvaltningen och Regionteater Väst, vilken också beskrivs i tjänsteutlåtandet.

¹ Budget för Göteborgs Stads kulturnämnd 2015, dnr 1043/14, s.11.

² Kulturnämndens beslut 2016-05-24 § 89, dnr 0733/16.

³ Handlingsplan för utveckling av danskonsten i Göteborg 2018-2019, dnr 1577/17.

Förvaltningens beredning av ärendet

I arbetet med att fördjupat utreda de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för inrättandet av en dansakademi för barn och unga, har förvaltningen samtalat med verksamma inom danskonstens och barnkulturens område i Göteborg och Västsverige både i form av enskilda samtal samt branschmöten med god uppslutning från dansfältets aktörer. Flera aktörer har anmält sitt intresse av att vara huvudman samt att ingå i styrgrupp enligt den struktur som föreslagits med inspiration från Barnteaterakademien. Likaså har aktörer lite vid sidan av dansfältet såsom t ex teaterscener meddelat intresse för samverkan med Dansakademien på sikt.

Därutöver bildades en rådgivande referensgrupp med representanter från dansområdet. Eftersom aktörerna själva har ett egenintresse av Dansakademins bildande, har de inte varit med i förvaltningens slutgiltiga bedömning och förslag till huvudman och styrgrupp. Jävshandlingen har också fungerat så att enskilda aktörer inte deltagit i diskussioner då deras namn har kommit i fråga.

Referensgruppen har haft ett flertal sammankomster under 2018 för att ta fram ett underlag med förslag på hur en dansakademi ekonomiskt och organisatoriskt kan fungera långsiktigt, vilket redogörs för i rapporten, se bilaga 1.

Struktur, parter och organisation

Barnteaterakademins struktur med huvudman, projektledare och branschdriven styrgrupp som anger verksamhetens innehåll och budget, är en modell som bedöms vara effektiv även för Dansakademien. Samverkan och utbyten mellan det fria teaterlivet och institutioner är en grundläggande framgångsfaktor för Barnteaterakademien. En liknande grund kan läggas för styrgruppen även hos Dansakademien. En viktig aspekt och skillnad är dock att dansfältet saknar den infrastruktur som finns inom teaterfältet av scener och arenor att mötas på. Dansakademien kan med fördel stärka sin ställning genom att också nyttja de befintliga nätverk och resurser som finns i form av t ex institutioner och kulturhus samt på sikt knyta andra samarbetsparter till sig, såsom teaterscener.

Ansvar inom Dansakademins organisation

Huvudman – etablerad organisation, förening eller institution som har ytterst arbetsgivar- och ekonomiansvar och innehar arbetsplats för projektledaren, mötesplats för styrgruppen samt scen, studios och teknik att tillgå. Huvudmannen bör vara neutral i relation till styrgruppens beslut.

Styrgrupp – branschdrivet beslutande organ vad gäller verksamhet och budget, med olika kompetenser representerade från dansfältet samt kompletterande kompetenser från andra yrkesområden. Frilansande medlemmar ska arvoderas.

Projektledare – ansvarar operativt för verksamheten och dess budget i dialog med styrgruppen, sammankallar och leder styrgruppens arbete.

På sikt är förhoppningen att samarbetsparter kan kopplas till Dansakademien såsom t ex scener, institutioner, högskola och kulturhus. De kan bidra med resurser såsom lokaler, konstnärlig personal, teknik och kompetens, i utbyte mot scenkonstnärlig syresättning.

Ekonomiska förutsättningar

Den scenkonst som har barn och unga som sin målgrupp, stöds och subventioneras av såväl stat, region och kommun utifrån en given struktur. I Göteborgs Stad sker detta framförallt genom kulturnämndens projektstöd, verksamhetsstöd och utjämningsbidrag. Men behovet av långsiktig finansiering i produktionsfasen i allmänhet och utvecklingsdelen i synnerhet behöver stärkas för att gynna återväxt av danskonst för barn och unga.

De stöd som är aktuella att finansiera Dansakademien med under en uppbyggnadsfas av en ny struktur och verksamhet är framförallt kommunala och regionala stöd. Nationella stöd kan på sikt sökas i form av regionala utvecklingsmedel och internationella stöd kan först komma i fråga när verksamheten med innehåll och tematik är formulerad.

Dansfältet är i stort behov av extra förstärkning, särskilt dans för barn och unga behöver en branschförstärkning. På samma sätt som kulturnämnden beslutade om en ekonomisk satsning på Barnteaterakademien i sin startfas för 13 år sedan, ser förvaltningen även möjligheten för Dansakademien att finansieras med ett riktat stöd från 2021. Det nya Utvecklingsstödet som syftar till att gynna långsiktig utveckling inom avgränsade områden är det sökbara stöd som matchar Dansakademins syfte bäst. Stödet är kopplat till alla tre perspektiv i kulturprogrammet vilka också slår an Dansakademins inriktning. Dock är ett riktat stöd att föredra för Dansakademien då sökbara stöd står i konkurrens till dansfältets enskilda aktörer.

Medfinansiering från Västra Götalandsregionen är också önskvärt för att säkerställa systemets hållbarhet med långsiktig finansiering. I en framtid kan mycket väl en samfinansiering vara möjlig via Dansakademins samarbetsparter.

De stöd som kunde vara aktuella från kulturnämnden kommer först att inrättas i juni 2019 för verksamhet 2020.

Nuläge

Processen och förankringen av idén av en Dansakademi i dansbranschen har varit god. Förvaltningens bedömning är dock att ärendet har hamnat i otakt utifrån flera pågående förändringar som påverkar både finansierings- och samverkansmöjligheter.

Västra Götalandsregionen, som är en viktig part både vad gäller långsiktig samverkan och finansiering, är inne i pågående arbete med att ta fram en ny regional kulturplan för 2020 - 2023. Göteborgs Stad kommer också få en ny plan för barn- och ungdans under 2019. Vidare har skolan och förskolan, som är viktiga parter i frågan, organiserats om under nya centrala nämnder. Förvaltningen konstaterar också att de av kulturnämndens stödformer, som skulle kunna vara aktuella för en finansiering, d v s Riktat stöd och Utvecklingsstöd, ännu inte inrättats och först blir sökbara 2019 för verksamhet 2020.

Jämte ovan ser förvaltningen att kulturnämndens egna ekonomiska förutsättningar under kommande år är svårbedömda.

Med dessa osäkra faktorer bedömer förvaltningen att ett långsiktigt förslag om en dansakademi inte kan uppnås i nuläget. För att inte tappa fart har förvaltningen sökt andra vägar och funnit en möjlighet med en kortsiktig lösning i samarbete med Regionteater Väst, ett så kallat pilotår för Dansakademien.

Pilotår för Dansakademin

Förvaltningen har funnit en möjlighet med en kortsiktig lösning som grundar sig på ett samarbete över ett år mellan förvaltningen och Regionteater Väst i form av ett pilotprojekt. Båda parter går in med specifika delar under pilotsåret. Syftet är att få igång Dansakademin och kunna utvärdera modellen efter ett år och samtidigt konkretisera förutsättningar för en mer långsiktig lösning.

Förvaltningen bedömer att Regionteater Väst i nuläget är bäst lämpad enligt ovan beskrivna kriterier att vara tillfällig huvudman med arbetsgivar- och ekonomiansvar för Dansakademin – detta under en tidsbegränsad period inom ramen för sitt regionala uppdrag, från augusti 2019 till augusti 2020. Förvaltningen går in med stimulansmedel inom ramen för danssatsningens budget för 2019 till Dansakademin. Medlen är riktade och ska täcka arvodeskostnader till de medlemmar i styrgruppen som är frilansande dansaktörer från Göteborg, vilka är i majoritet. Regionteater Väst finansierar projektledning av verksamheten samt bidrar med resurser inom institutionen såsom studios, scen, teknik och personal för ändamålet. I samband med pilotårets slut i augusti 2020, skall en utvärdering av modellen genomföras.

Förvaltningens bedömning

Det fria danslivet är framförallt verksamt i Göteborg men turnerar flitigt i regionen, där också Regionteater Väst i Borås finns som den enda institution i landet som har uppdraget att producera och utveckla dans för barn och unga samt vara en resurs för det fria danslivet. Därför ser förvaltningen att stad och region gynnas av samverkan i frågan samt att det ökar möjligheterna för ett hållbart system med långsiktig ekonomi som underlättar danskonstens utveckling.

Förvaltningens bedömning grundar sig på slutsatsen från tidigare utredningsunderlag om Dansakademin samt senare dialogprocess med dansfältets aktörer. Dansakademin som plattform kan fungera som ett viktigt led i att säkerställa danskonstnärlig utveckling och återväxt av dansföreställningar för barn och unga om tillräckliga resurser avsätts. Resultatet av de nya kulturstöden samt måluppfyllelse av dansutvecklingssatsningen inom förvaltningen, har bäring på en framtida akademi för danskonsten.

Förvaltningens bedömning är dock också att ärendet har hamnat i otakt utifrån flera pågående förändringar som påverkar både finansierings- och samverkansmöjligheter. Med det osäkra ekonomiska läget samt behov av fördjupad samverkan med Västra Götalandsregionen, ser inte förvaltningen att ett förslag på en långsiktig etablering av Dansakademin kan tas fram i nuläget. Även rådande förändringar i staden med nya centrala nämnder för förskolan och grundskolan gör att dialogen om samverkan inte kunnat utvecklas. En ny plan för barn- och ungdans för Göteborgs stad tar också form parallellt.

För att inte tappa fart har förvaltningen funnit en möjlighet som grundar sig på en kortsiktig lösning med samarbete över ett år mellan förvaltningen och Regionteater Väst. Båda parter går in med specifika delar under pilotåret. Syftet är att få igång Dansakademin och kunna utvärdera modellen efter pilotåret. Samtidigt kommer förutsättningar för en mer långsiktig lösning med lokal och regional finansiering undersökas i dialog med Västra Götalandsregionen.

Förvaltningen föreslår att kulturnämnden godkänner föreliggande tjänsteutlåtande och delredovisning, bilaga 1 och ber om att få återkomma till kulturnämnden under 2020 för att slutredovisa ärendet om Dansakademin med utvärdering av första årets pilotprojekt, samt förslag på en långsiktig finansiering och organisation av Dansakademin.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Jonna Ulin

Förvaltningsdirektör

Sektorchef Fri konst och kultur